

Agnieszka SOMPOLSKA-RZECHUŁA

STATYSTYCZNA ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA WYBRANEJ GRUPY KOBIEC W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

STATYSTICAL ANALYSIS OF LIFE QUALITY IN A CHOSEN GROUP OF WOMEN IN ZACHODNIOPOMORSKIE DISTRICT

Katedra Zastosowań Matematyki w Ekonomii, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
w Szczecinie, ul. K. Janickiego 31, 71-270 Szczecin

Abstract. The purpose of this paper is to present preliminary results of a questionnaire survey regarding the quality of women's life. The objective of the study is the subjective assessment of the quality of life. The research carried out in 2007 covered the women living in the zachodniopomorskie voivodeship (West Pomerania), of different marital status and age over 20. The results were gathered through the questionnaire survey.

Słowa kluczowe: jakość życia, kwestionariusz, współzależność, zadowolenie.

Key words: quality of life, questionnaire, satisfaction, correlation.

WSTĘP

Celem pracy jest przedstawienie wstępnych wyników badania ankietowego dotyczącego jakości życia kobiet. Przedmiotem badania jest subiektywna ocena jakości życia, ponieważ każdy człowiek może oceniać jakość tylko swojego życia. Dokonuje tego według przyjętych przez siebie kryteriów, wykorzystując wybrane mierniki i sposoby pomiaru. Każdy człowiek pojmuje jakość życia w inny sposób i inaczej postrzega wartości, które jego zdaniem wpływają na jakość życia. Na podstawie badania ankietowego można wśród większej ilości informacji dokonać hierarchizacji wartości określających jakość życia i wybrać te wartości, które pojawiają się częściej, usystematyzować je i pogrupować. Kwestionariusz służący do oceny jakości życia powinien uwzględniać specyfikę badanej zbiorowości, obejmować te dziedziny życia, które są charakterystyczne dla tej zbiorowości i które są dla niej ważne.

Określenie jakości życia można przedstawić w postaci równości (Ostasiewicz 2004):

$$\text{jakość życia} = \text{dobrobyt} + \text{dobrostan}$$

Jakość życia zawiera te wszystkie elementy życia człowieka, które związane są z faktem istnienia człowieka, bycia kimś i odczuwania różnych stanów emocjonalnych, wpływających np. z faktu posiadania rodziny, kolegów, przyjaciół (Panek 2004).

Obiektywna ocena jakości życia jest trudna (Szreder 2004). Związane to jest z dużą liczbą zmiennych opisujących te kategorie, z trudnościami związanymi z pozyskaniem danych, występowaniem takich zjawisk jak: ukryte bezrobocie, zaufanie społeczne, możliwości korzystania z dóbr kultury. Również kwantyfikacja tych zjawisk jest zadaniem trudnym. Mówiąc o jakości życia, należy mieć na uwadze jej zasadnicze uwarunkowania, tj.: warunki

obiektywne, na które składają się: warunki ekonomiczne, czas wolny, bezpieczeństwo społeczne, warunki mieszkaniowe, środowisko naturalne człowieka, zdrowie, środowisko społeczne i wiele innych. Nie mniejszy wpływ na jakość życia człowieka mają warunki subiektywne, które postrzegane są indywidualnie przez każdego człowieka. Przejawiają się one w jego samopoczuciu, przy czym ważna jest samoocena warunków życia, która jest ujmowana w kategoriach zadowolenia, szczęścia, lęków, obaw, nadziei.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe i organizacyjne badanie przeprowadzono na próbie pilotażowej kobiet – mieszkanek województwa zachodniopomorskiego. Wybór respondentek miał charakter przypadkowy, miał także charakter doboru jednostek do próby określany metodą „kuli śniegowej”, którego istota polega na tym, że wybrana początkowo nieduża grupa zostaje poddana badaniu i że każdy członek tej grupy określa (poleca) inne jednostki należące do populacji (Szreder 2004).

KWESTIONARIUSZ ANKIETY I MATERIAŁ BADAWCZY

W naukach społecznych powszechnie stosowaną metodą zbierania informacji są badania sondażowe, które spośród innych rodzajów badań wyróżniają następujące cechy (Ostasiewicz 2004):

- badaniu podlega część populacji,
- informacje otrzymywane są w postaci odpowiedzi respondentów na pytania, stawiane im przez prowadzących wywiad ankietowy.

Przez wywiad rozumieć należy proces, w którym badający za pomocą stawianych pytań stara się skłonić badanego do udzielenia odpowiedzi na temat będący przedmiotem badania. Wywiad w formie pisemnej nosi nazwę wywiadu ankietowego. Badania ankietowe są szeroko stosowane w badaniach dotyczących np. poziomu życia ludności oraz w badaniach jakości życia, rozumianej jako subiektywna ocena sytuacji życiowej (Ostasiewicz 2004). Badania ankietowe mają wiele zalet, do których można zaliczyć oszczędność czasu czy anonimowość respondenta. Ważna jest poprawna konstrukcja kwestionariusza ankiety, a przede wszystkim poprawnie i jasno sformułowane pytania.

Kwestionariusz ankietowy powinien zawierać następujące elementy:

- informację o instytucji prowadzącej badania,
- informację o celu badania,
- instrukcje dotyczące sposobu odpowiadania na pytania,
- pytania,
- dodatkowe wyjaśnienia (uzasadnienie wyboru respondenta, podziękowanie, zapewnienie o poufności informacji).

Według kryterium stopnia otwartości pytania zawarte w kwestionariuszu można podzielić na (Szreder 2004):

- pytania otwarte, dające respondentowi możliwość własnego sformułowania opinii w taki sposób, jaki wydaje mu się najwłaściwszy. Odpowiedź na pytanie otwarte jest wypowiedzią swobodną, sformułowaną w całości przez respondenta. Jest to wypowiedź niewyskalowana, nieograniczona pod względem treści i sposobu wyrażenia. Zaletą takich pytań jest to, że zachęcają respondenta do odpowiedzi zgodnie z jego wolą i jego własnym zdaniem na dany

temat. Pytania te mają dwie istotne wady – często zniechęcają respondenta do udzielenia odpowiedzi, gdyż musi on ją sam sformułować, a także stwarzają kłopoty na etapie analizy wyników – trudno się je klasyfikuje i syntetyzuje;

– pytania zamknięte to pytania, w których od respondenta oczekuje się jedynie wskazania jednego lub kilku spośród podanych wariantów odpowiedzi. „Kafeteria odpowiedzi” powinna być wystarczająco bogata, aby każdy z odpowiadających znalazł tam kategorię odzwierciedlającą jego przekonania. Odpowiedzi na pytania zamknięte są wyskalowane. Główną zaletą takich pytań jest eliminacja braku zdolności lub chęci respondenta do sformułowania własnej odpowiedzi. Pytania zamknięte dają mu pełny wybór możliwych odpowiedzi, które łatwiej podlegają klasyfikacji, kodowaniu i analizie. Do wad pytań zamkniętych należy zaliczyć pewne ograniczenia, które nie pozwalają respondentowi na pełne wyrażenie swoich opinii.

Wśród pytań zamkniętych wyróżnia się (Ostasiewicz 1999):

– alternatywę – można udzielić tylko jednej z dwóch wykluczających się wzajemnie odpowiedzi (np. pytania nr 5, 14);

– kafeterię zamkniętą – respondent może wybrać jedną lub najwyżej dwie spośród wielu odpowiedzi (np. pytania nr 10, 11, 13);

– kafeterię półotwartą – respondent może wybrać jedną z wielu możliwych gotowych odpowiedzi lub dopisać inne, ważne dla niego odpowiedzi;

– pytania–skale – stosowane, gdy celem badania jest poznanie stopnia czy natężenia postaw dotyczących pewnych faktów, zjawisk czy sytuacji, np. skala Likerta (Ostasiewicz 1999). W celu określenia skali Likerta pytania formułowane są w postaci stwierdzeń, z którymi respondent może się zgadzać lub nie. Stwierdzenia te nazywane są pozycjami skali lub aspektami skali. Najczęściej stosuje się skale dwu-, pięcio- i siedmiostopniowe. W skali pięciostopniowej odpowiedzi kodowane są za pomocą liczb całkowitych od 1 do 5. Liczba większa określa zwykle postawę pozytywną, mniejsza – negatywną.

W celu oceny związków między zmiennymi, opisującymi jakość życia kobiet, skonstruowano kwestionariusz ankiety, w którym uwzględniono 13 pytań klasyfikacyjnych (metryczkę) oraz 36 pytań odnoszących się do analizowanego zjawiska, tj. jakości życia. W metryce znalazły się pytania o charakterze społeczno-demograficznym, dotyczące wieku, stanu cywilnego, liczby i wieku dzieci, wykształcenia, zawodu, miejsca pracy, zatrudnienia, stażu pracy oraz wysokości dochodu netto na jednego członka rodziny. Druga część ankiety dotyczyła zagadnień z różnych grup czynników wpływających na badaną kategorię, takich jak: wolny czas, zdrowie, środowisko, w którym mieszkają respondentki, poczucie bezpieczeństwa. Umieszczono także pytania dotyczące stopnia zadowolenia z poszczególnych aspektów życia, takich jak: relacje z rodziną, praca zawodowa, życie towarzyskie, sytuacja finansowa, możliwość realizacji zainteresowań i pasji, wypoczynek. Ankieta miała charakter anonimowy i była skierowana do kobiet zamieszkałych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Badanie przeprowadzono w okresie od listopada 2007 do kwietnia 2008 roku; objęto nim 106 kobiet. Odpowiedzi uzyskano na podstawie akceptacji udziału w badaniu.

Wśród ankietowanych dominowały kobiety w wieku 26–35 lat (33%). Drugą najliczniejszą grupę stanowiły kobiety, których wiek mieścił się w przedziale 36–45 lat (28%). Jedną piątą ankietowanych to osoby młode – w wieku 21–25 lat. Poniżej 20 lat miało 6% respondentek, natomiast w wieku 46–60 lat było 10% kobiet. Najmniej – 2% stanowiły kobiety powyżej 60 lat.

Wśród badanych 58% to kobiety zamężne, 32% – panny, 7% – kobiety rozwiedzione, a 3% – wdowy. Najlicniejszą grupę stanowią kobiety bezdzietne (40%), następnie posiadające jedno dziecko – 28%, dwoje dzieci – 25% i troje dzieci – 7%.

W badanej grupie najwięcej było kobiet z wykształceniem średnim (66%) i wyższym (26%). Respondentek legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym był tylko jeden procent, natomiast 7% stanowiły kobiety z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym.

25% ankietowanych kobiet mieszka na wsi, pozostała część w miastach, przy czym 39% reprezentowało miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców (Szczecin i Koszalin).

Kobiety poddane badaniu pracowały w różnych zawodach, np.: księgowej (8%), nauczycielki (10%), ekonomisty (10%), urzędniczki (8%); 14% ankietowanych nie miało żadnego wykształcenia zawodowego.

W czasie badań 60% kobiet było zatrudnionych w państwowym zakładzie pracy, w firmie prywatnej własnej pracowało 6% kobiet, a w cudzej – 18%. Dwie kobiety to emerytki, dwie – rencistki; 13% badanych miało status osoby bezrobotnej.

Średni staż pracy w badanej grupie wyniósł 10,7 roku, połowa badanych charakteryzowała się stażem pracy nie dłuższym niż 8,5 roku, 22% pracowało od 8 do 16 lat, stażem wynoszącym 16–24 lata legitymowało się 19% badanych, stażem wynoszącym 24–32 lata – 7%, a wynoszącym 32–40 lat – 3%.

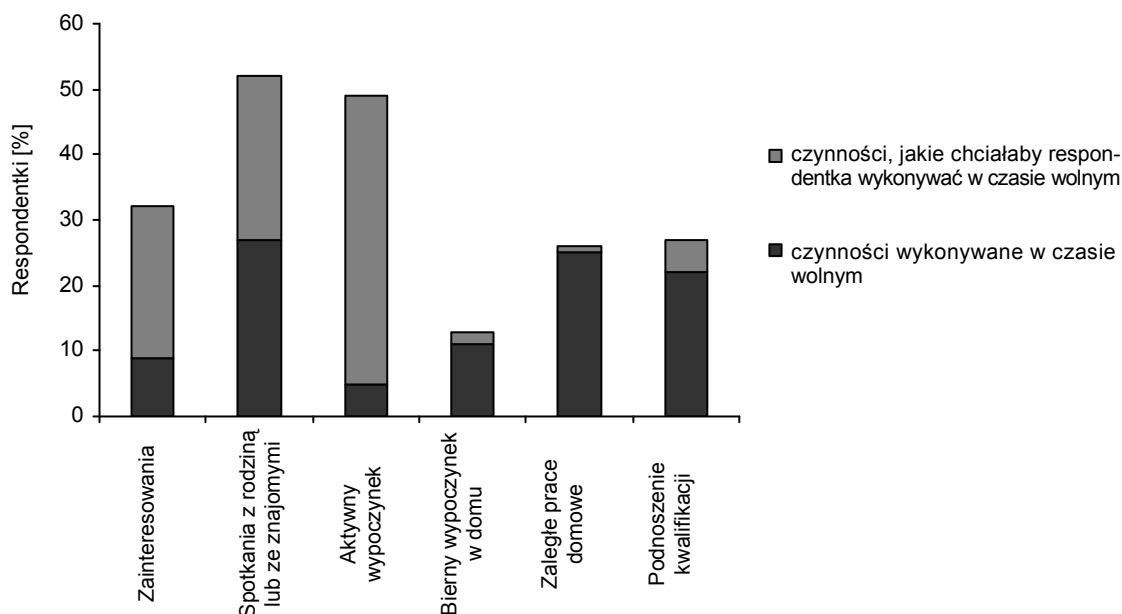
Wśród respondentek 35%, czyli najlicniejszą grupę stanowiły kobiety, u których w rodzinie dochód na osobę przekraczał 1500 zł, 23% zadeklarowało dochód z przedziału 600–800 zł, 14% badanych wskazało dochód w granicach 300–600 zł na osobę, 19% – dochód z przedziału 1000–1500 zł, a 11% – dochód 800–1000 zł.

Spośród badanych kobiet 65% mieszkało w bloku, 8% – w kamienicy, a 27% – w domu jednorodzinnym.

Część merytoryczna ankiety, poświęcona zagadnieniu jakości życia kobiet z województwa zachodniopomorskiego, mająca na celu przedstawienie głównych czynników wpływających na badaną kategorię, składała się z 36 pytań. Pytania obejmowały różne dziedziny życia: wykorzystanie czasu na pracę, obowiązki domowe, zainteresowania, zdrowie, ocenę miejsca zamieszkania, zadowolenie z życia, z poszczególnych jego aspektów, a także ocenę sytuacji uznanych za obciążające oraz roli kobiety w życiu.

Na rys. 1 przedstawiono czynności wykonywane w czasie wolnym oraz czynności, jakie chciałyby wykonywać respondentki w czasie wolnym.

Analizując rozkład czasu poświęcanego przez kobiety na pracę, zajmowanie się rodziną i domem oraz zainteresowaniami, można zauważyć, że ponad 82% czasu respondentki poświęcają obowiązkom zawodowym i zajmowaniem się rodziną oraz domem (w tym 45,3% dotyczy pracy, a 37,4% obowiązków domowych). Tylko 17,7% czasu wykorzystywanego jest na inne czynności, takie jak: czytanie książek, spotkania z przyjaciółmi czy zajęcia sportowe. Porównując rozkład czasu poświęcanego rzeczywiście na obowiązki i hobby z rozkładem czasu, jaki chciałyby przeznaczyć respondentki na te czynności, zauważa się różnicę przede wszystkim w zakresie obowiązków zawodowych i zainteresowań. Pytane kobiety chciałyby na swoją pracę zawodową poświęcać średnio 38,3% czasu (mniej niż poświęcają faktycznie), a na zainteresowania – 24,8%. Najbardziej zróżnicowana jest zbiorowość badanych kobiet pod względem czasu, jaki chciałyby poświęcać na swoje hobby – współczynnik zmienności wynosi 54%.

Rys. 1. Czynności wykonywane w czasie wolnym

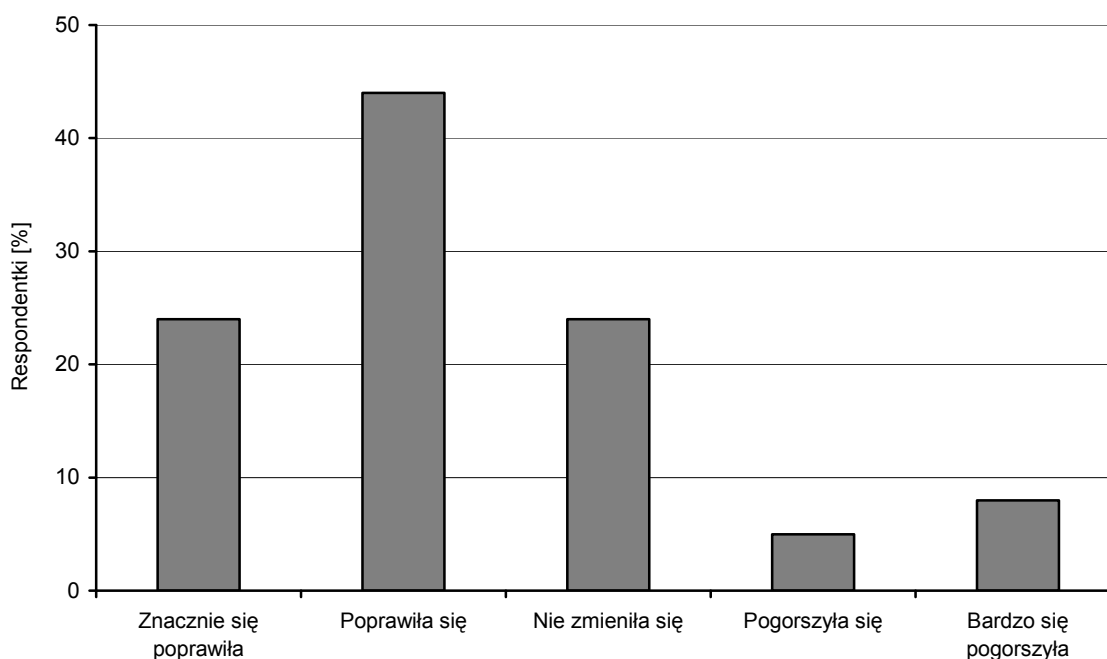
W 2007 roku 66% respondentek wyjeżdżało na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek, w tym 69% wypoczywało w kraju.

Spośród respondentek 45% ocenia swój stan zdrowia jako dobry, 34% – jako raczej dobry, 19% – jako bardzo dobry, a tylko 2% – jako zły; żadna osoba nie oceniła bardzo źle swego zdrowia. Ze swojego snu jest bardzo zadowolonych 13% badanych, zadowolonych jest 35%. Dominują kobiety (41%), które są raczej zadowolone ze swojego snu; niezadowolonych jest 13% ankietowanych. Ze swojego miejsca zamieszkania 35% kobiet jest zadowolonych, 34% raczej zadowolonych, a tylko 3% bardzo niezadowolonych. Średnie zadowolenie wśród respondentek znajduje się pomiędzy „raczej zadowolona” a „zadowolona”. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania (wieś i miasto) największą grupę badanych (43%) stanowią mieszkanki miast, które są bardzo zadowolone lub zadowolone ze swojego miejsca zamieszkania. Wśród mieszanek wsi najliczniejszą grupę (10%) stanowią kobiety raczej zadowolone ze swojego miejsca zamieszkania. Dla największej części kobiet obciążenie obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego jest umiarkowane – sądzi tak 49% ankietowanych. Natomiast dla 31% czynności związane z dbaniem o partnera, dzieci czy rodziców jest niewielkie. Jeśli chodzi o obciążenie czynnościami wymienionymi w pytaniach 20 i 21, najczęściej jest ono na umiarkowanym poziomie. Zbadano także, jak silnie odczuwają obciążenie wymienionymi czynnościami respondentki, z podziałem na mieszkanki wsi i miast. Średnie obciążenie ankietowanych zamieszkałych na wsi oraz w mieście jest umiarkowane. Większość ankietowanych kobiet (51%) deklaruje, że praca zawodowa nie przeszkadza ich życiu rodzinnemu, w przypadku 11% praca zawodowa koliduje z życiem rodzinnym. Wsparcie partnera ma 42% ankietowanych.

Rozważając kwestię dotyczącą sensu życia, mając do wyboru pracę i rodzinę, większość kobiet wskazała, że rodzina nadaje sens ich życiu, całkowicie się z tym zgodziło 47% kobiet, a częściowo – 42%. Wśród ankietowanych 41% całkowicie zgodziło się lub zgodziło się ze stwierdzeniem, że praca nadaje sens życiu.

Oceniając swoją osobę, większość ankietowanych kobiet (58%) stwierdziła, że przeważnie ma wystarczająco dużo energii w codziennym życiu, 33% respondentek – że w umiarkowanym stopniu. Swój wygląd zewnętrzny akceptuje przeważnie 45% kobiet, w umiarkowany sposób – 34%, w pełni – 19%, w niewielkim stopniu akceptuje swój wygląd zewnętrzny tylko 2% badanych. Większość badanych pań (52%) jest z siebie zadowolona; 35% jest raczej zadowolona, a 13% jest z siebie bardzo zadowolona; tylko jedna osoba wskazała, że jest z siebie niezadowolona. Z analizy powyższych kwestii wynika, że badane kobiety mają pozytywne podejście do własnej osoby – zarówno do własnych sił i energii w życiu codziennym, jak i do wyglądu zewnętrznego.

Respondentki deklarują, że w ciągu ostatnich trzech lat ich jakość życia uległa poprawie. W grupie badanych 24% uważa, że ich jakość życia znacznie się poprawiła, 44% deklaruje poprawę jakości życia, u 24% jakość życia pozostała na niezmiennym poziomie, a tylko 8% wskazało pogorszenie lub znaczne pogorszenie się jakości życia (rys. 2).

Rys. 2. Jakość życia kobiet

WSPÓLZALEŻNOŚCI W ANALIZIE JAKOŚCI ŻYCIA

Istnieje dość dużo miar siły związku pomiędzy cechami wyrażonymi na skalach nominalnych (Steczkowski i Zeliaś 1997; Wiśniewski 1986). Do oceny współzależności między zmiennymi określającymi jakość życia wykorzystano współczynnik V Cramera. Wcześniej dla wybranych zmiennych zbudowano tablice wielodzielcze. Przeanalizowano wiele zależności, spośród których wybrano te, które charakteryzują się największymi wartościami współczynnika V Cramera.

Analizując zależności między wiekiem respondentek a wybranymi zmiennymi dotyczącymi jakości życia, najsilniejsze związki stwierdzono z takimi zmiennymi, jak:

- czynności, którym respondentki poświęcają najwięcej swojego wolnego czasu (współczynnik V Cramera wynosi 0,279);
- zadowolenie z miejsca zamieszkania (współczynnik V Cramera wynosi 0,259);
- stopień zadowolenia z życia zawodowego (współczynnik V Cramera wynosi 0,217);
- stopień obciążenia czynnościami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego (współczynnik V Cramera wynosi 0,219);
- stopień zmian jakości życia (współczynnik V Cramera wynosi 0,233).

Na tej podstawie można stwierdzić, że siła zależności między wymienionymi zmiennymi jest umiarkowana.

Na podstawie tabl. 1 można stwierdzić, że swoim zainteresowaniom lub spotkaniom z rodziną, lub ze znajomymi, lub aktywnemu wypoczynkowi swój wolny czas poświęca najwięcej kobiet w wieku do 35 lat. Natomiast kobiety powyżej 35 roku życia odpoczywają biernie w domu lub wykonują zaległe prace, lub podnoszą swoje kwalifikacje.

Tablica 1. Tablica wielodzielcza dla zmiennych: wiek i czynności, którym respondentki poświęcają najwięcej swojego wolnego czasu

Wiek	Czynności, którym respondentki poświęcają najwięcej swojego wolnego czasu	
	zainteresowania lub spotkania, lub aktywny wypoczynek	bierny wypoczynek lub zaległe prace, lub podnoszenie kwalifikacji
Do 35 lat	44	19
Powyżej 35 lat	18	25

Największa grupa kobiet, które zadeklarowały znaczną poprawę lub poprawę jakości życia, to kobiety w wieku do 35 lat (stanowią one 46% respondentek), 23% ankietowanych, mających powyżej 35 lat, także uważa, że ich jakość życia znacznie się poprawiła lub poprawiła (tabl. 2).

Tablica 2. Tablica wielodzielcza dla zmiennych: wiek i zmiany w jakości życia kobiet

Wiek	Zmiana jakości życia	
	znacznie się poprawiła lub poprawiła	nie zmieniła się, pogorszyła się lub bardzo się pogorszyła
Do 35 lat	49	14
Powyżej 35 lat	24	19

Umiarkowaną zależność zaobserwowano także między stanem cywilnym respondentek a wyjazdami na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek. Siłę zależności określono na podstawie tablicy wielodzielczej (tabl. 3). Wartość współczynnika V Cramera wyniosła 0,285.

Tablica 3. Tablica wielodzielcza dla zmiennych: stan cywilny i wyjazdy na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek

Stan cywilny kobiet	Wyjazdy	
	tak	nie
Zamężna	22	22
Niezamężna	48	14

Z co najmniej dwutygodniowych wyjazdów skorzystało najwięcej niezamężnych kobiet (co stanowi przeszło 45% ankietowanych).

Wartość współczynnika V Cramera dla zmiennych: wykształcenie i wyjazdy na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek wyniosła 0,249 (tabl. 4).

Tablica 4. Tablica wielodzielcza dla zmiennych: wykształcenie i wyjazdy na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek

Wykształcenie	wyjazdy	
	tak	nie
Zasadnicze zawodowe lub średnie	41	30
Wyższe	29	6

Zmienna: miejsce zamieszkania jest najsilniej powiązana z takimi zmiennymi, jak:

- wyjazdy na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek (współczynnik V Cramera wynosi 0,275),
- stan zdrowia (współczynnik V Cramera wynosi 0,260),
- negatywne odczucia (współczynnik V Cramera wynosi 0,266),
- stopień zadowolenia ze swojej sytuacji finansowej (współczynnik V Cramera wynosi 0,290).

Największa grupa ankietowanych (64 kobiety) to mieszkanki miast bardzo zadowolone lub zadowolone, lub raczej zadowolone ze swojego miejsca zamieszkania. Również mieszkanki miast w większości (60 kobiet) nie odczuwały lub rzadko odczuwały przygnębienie, lęk czy rozpacz.

Zmienna: zatrudnienie najsilniej związana jest ze stopniem zadowolenia z własnego życia zawodowego. Bardzo zadowolonych lub zadowolonych, lub raczej zadowolonych ze swojego miejsca zatrudnienia było 50 respondentek, 32 respondentki były niezadowolone lub bardzo niezadowolone. Siła zależności była umiarkowana – współczynnik V Cramera wyniósł 0,214.

W kwestionariuszu dotyczącym jakości życia kobiet niektóre zmienne zostały przedstawione na skali Likerta. Dla tych zmiennych w celu określenia współzależności wyznaczono wartości współczynnika τ Kendalla (Walesiak 1996).

Zmienna określająca zadowolenie z własnego stanu zdrowia była na średnim poziomie skorelowana z takimi zmiennymi, jak¹:

- zadowolenie ze swojego snu (0,23),
- zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania (0,25),
- stopień zadowolenia ze swojego życia osobistego (0,26),
- stopień zadowolenia z siebie (0,34),
- zmiana jakości życia (0,26).

Zmienna wyrażająca zadowolenie ze swojego snu była dość silnie powiązana z dwiema innymi zmiennymi – ze stopniem zadowolenia ze swojego miejsca zamieszkania (0,31) oraz ze stopniem zadowolenia z możliwości realizacji zainteresowań (0,23).

Dość silne zależności obserwowano także w przypadku związków między stopniem zadowolenia z własnego miejsca zamieszkania a np. stopniem zadowolenia ze swojego życia osobistego (0,29) czy sytuacji finansowej (0,36) oraz możliwości realizacji zainteresowań (0,22).

Zadowolenie ze swojego życia osobistego, oprócz wymienionych zmiennych, jest dość silnie powiązane także z zadowoleniem z życia towarzyskiego (0,30), z sytuacji finansowej (0,29), ze stopniem wsparcia ze strony partnera (0,35) i z ogólnym zadowoleniem z siebie (0,31).

¹ W nawiasie podano wartości współczynnika korelacji τ Kendalla.

Zmienna wyrażająca stopień zadowolenia ze swojego życia zawodowego jest dosyć silnie powiązana między innymi ze zmienną określającą stopień, w jakim respondentka zgadza się ze stwierdzeniem, że praca nadaje sens jej życiu (0,29) oraz z rolą kobiety jako osoby dbającej o swoją karierę zawodową (0,24). Ponadto zmienna określająca stopień, w jakim respondentka zgadza się ze stwierdzeniem, że praca nadaje sens jej życiu, jest silnie powiązana z rolą kobiety jako osoby dbającej o swoją karierę zawodową (0,40).

Zmienna dotycząca roli kobiety jako matki jest silnie skorelowana ze zmienną określającą rolę kobiety jako osoby dbającej o dom (0,43).

Kobiety mające więcej energii w życiu zazwyczaj wyżej oceniają zadowolenie z siebie (0,25), który silnie powiązany jest z akceptacją własnego wyglądu. Im większa jest akceptacja własnego wyglądu, tym przeważnie wyższy jest stopień zadowolenia z siebie (0,61).

Większość analizowanych współzależności charakteryzuje się umiarkowanym lub silnym związkiem o kierunku dodatnim. Jedną ze zmiennych określającą rolę kobiety jako głowy rodziny wykazuje ujemną korelację z niektórymi zmiennymi, np. ze zmienną określającą własny stan zdrowia czy zadowolenie ze snu. Świadczy to o tym, że nadmiar obowiązków, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, niekorzystnie odbija się na zdrowiu i śnie respondentek.

WYNIKI I DYSKUSJA

W opracowaniu przedstawiono wyniki badania ankietowego dotyczącego jakości życia, przeprowadzonego w grupie 106 kobiet mieszkających w województwie zachodniopomorskim. Celem analizy było określenie współzależności oraz siły zmiennych określających badane zjawisko. Cechy o charakterze demograficzno-społecznym, takie jak wiek, stan cywilny, wykształcenie, miejsce zamieszkania, zatrudnienie, wykazują umiarkowanie silny związek między innymi z czynnościami, którym respondentki poświęcają najwięcej swojego wolnego czasu, ze stopniem zadowolenia z życia zawodowego, ze stopniem obciążenia czynnościami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego, ze stopniem zmian jakości życia, z wyjazdami na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek, ze stanem zdrowia, z posiadaniem negatywnych odczuć czy z zadowoleniem ze snu, z miejsca zamieszkania, z życia osobistego oraz z siebie. Siłę tych współzależności wyznaczono za pomocą współczynnika V Cramera. Analizując związki pomiędzy zmiennymi wyrażonymi na skali Likerta, wykorzystując współczynnik τ Kendalla, stwierdzono, że zmienna dotycząca stopnia zmian jakości życia w ciągu ostatnich trzech lat najsilniej powiązana jest ze stopniem zadowolenia z siebie, ze swojej sytuacji finansowej oraz z zadowoleniem ze swojego stanu zdrowia.

PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że jakość życia badanych kobiet zamieszkujących województwo zachodniopomorskie w ciągu ostatnich lat uległa poprawie. Respondentki w większości są zadowolone z siebie, ze swojego wyglądu i mają dużo energii. Badane kobiety są najbardziej zadowolone ze swojego życia osobistego i zawodowego, a najmniej – z życia towarzyskiego i z możliwości realizacji swoich zainteresowań.

Jakość życia jest kategorią o charakterze subiektywnym. Dlatego do jej badania wykorzystano kwestionariusz ankiety, w którym zawarto pytania dotyczące różnych dziedzin życia. Wykorzystując odpowiednie miary (współczynnik V Cramera oraz τ Kendalla), określono siłę współzależności między zmiennymi opisującymi badaną kategorię. Uzyskano umiarkowanie silne związki między cechami społeczno-demograficznymi i cechami bezpośrednio charakteryzującymi jakość życia.

Przeprowadzone badanie miało charakter wstępny – jego celem było zebranie opinii na temat jakości życia, które będą w przyszłych zasadniczych badaniach weryfikowane.

PIŚMIENNICTWO

Metody ilościowe w ekonomii. 1999. Red. W. Ostasiewicz. Wrocław, AE.

Ocena i analiza jakości życia. 2004. Red. W. Ostasiewicz. Wrocław, AE.

Statystyka społeczna. Wybrane zagadnienia. 2004. Red. T. Panek i A. Szulc. SGH, Warszawa.

Steczkowski J., Zeliaś A. 1997. Metody statystyczne w badaniu zjawisk jakościowych. Kraków, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie.

Szreder M. 2004. Metody i techniki sondażowych badań opinii. Warszawa, PWE.

Walesiak M. 1996. Metody analizy danych marketingowych. Warszawa, PWN.

Wiśniewski J. 1986. Ekonometryczne badanie zjawisk jakościowych. Toruń, UMK.